

Landerapport for Danmark

NBO - styrelsen

7. - 8. marts

Økonomisk aktivitet

Nationalregnskabet for 3. kvartal 2010 viser en god stigning i reelt BNP på 1 pct. i forhold til 2. kvartal 2010. Dermed er BNP steget for femte kvartal i træk. I 3. kvartal 2010 lå BNP 3,4 pct. højere end i 3. kvartal 2009. Det skønnes, at BNP – væksten som helhed bliver på 2 pct. i 2010. Stigningen i BNP i 3. kvartal 2010 skyldes især det private forbrug og eksporten, der steg med henholdsvis 0,3 pct. og 1,7 pct. Det offentlige forbrug og de samlede faste bruttoinvesteringer faldt med hhv. 0,3 pct. og 2,4 pct. i tredje kvartal og trak dermed i den modsatte retning (jf. tabel 1). Faldet i de faste bruttoinvesteringer skal dog ses på baggrund af, at der i 2. kvartal indgik anskaffelse af en boreplatform, hvilket forklarer den kraftige vækst på 6,5 pct. i 2. kvartal.¹

Tabel 1. Kvartalsvis nationalregnskab

	Kvartal/kvartal				År/år	
	4. kv. 2009	1. kv. 2010	2. kv. 2010	3. kv. 2010	3. kv. 2010	2010
	-----Realvækst i pct.-----					
BNP	0,5	0,7	1,3	1	3,4	2
Privat forbrug	0,3	1,8	-1	0,3	1,5	2,2
Offentligt forbrug	0,2	0,5	0,8	-0,3	1,2	1
Faste bruttoinvesteringer	-2,4	-2,8	6,5	-2,4	-1,4	-6,9
Lagerinvesteringer	1,1	-0,2	1,4	-0,4	1,4	-6,9
Eksport	-0,3	1,2	1,8	1,7	4,5	4,5
Import	-1	-0,2	4,5	-0,6	2,6	3,7

Anm.: De reale vækstrater er opgjort i kædeindeks

Kilde: Finansministeriet

Det vurderes, at bilforbruget og energiforbruget forklarer 80-85 pct. af den samlede fremgang i det private forbrug i 2010. Forbrugskomponenter som f.eks. detailsalg og rejser, restaurant og andre tjenester forklarer kun en lille del af den samlede forbrugsvækst. Dette er en skuffende sammensætning på det private forbrug, idet hverken bilsalg eller forbrug af energi er særlig jobskabende.

Derudover er forbrugsvæksten i 2010 ikke særlig højt set i lyset af de tiltag med skattelettelse og afskaffelse af SP – ordningen mv., som regeringen har gjort for at sætte gang i økonomien via det private.²

Konjunkturindikatorer

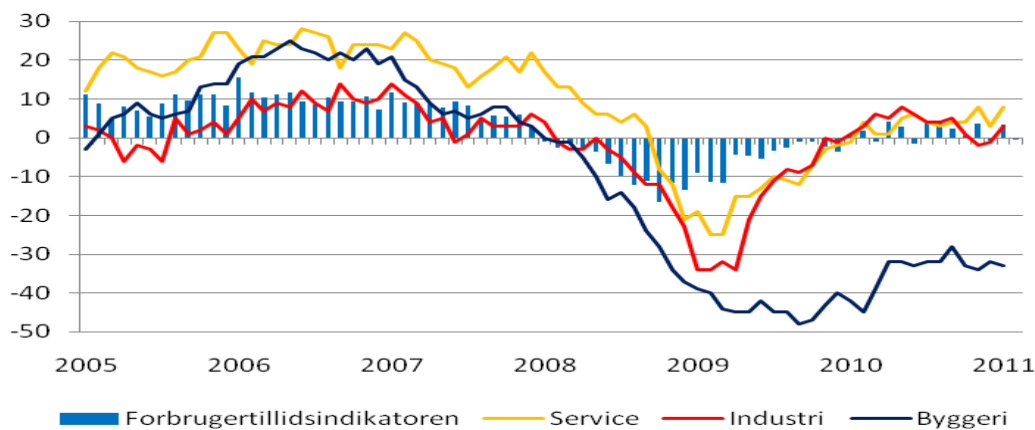
Forbrugertilliden er siden den nåede bunden i oktober 2008 forbedret betydeligt, hvilket i overvejende grad er sket i løbet af 2009 (jf. figur 1). Udviklingen er fortsat ind i 2010, og forbrugertilliden har ligget positivt i stort set hele 2010. Den kraftige acceleration i 2009 er

¹ Nationalregnskabet for 3. kvartal 2010, Finansministeriet

² Konjunkturindikatorerne tegner et blandet billede, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 8. februar

dog afmattet. De sammensatte konjunkturindikatorer for virksomhederne underbygger billedet af et relativt svagt opsving. De sammensatte konjunkturindikatorer for service og industri er efter kraftig vækst i 2009 over nul men lader til at have stabiliseret sig på et relativt lavt niveau i 2010. For byggeriet er den sammensatte konjunkturindikator stadig markant negativ og ikke forbedret nævneværdigt på det seneste.³

Figur 1. Forbrugertillidsindikatoren og sammensatte konjunkturindikatorer for virksomhederne

Kilde: Danmarks Statistik

Boligbyggeri

Selvom ordrebeholdningerne er blevet forbedret, melder 40 pct. af bygge- og anlægsvirksomhederne fortsat om en ordrebeholdning, der ligger lavere end normalt. Det afspejler bl.a., at det påbegyndte byggeri fortsat ligger lavt.⁴ Antallet af påbegyndte boliger er faldet siden februar 2006, hvor det toppede med 4.200 boliger. Det kraftige fald synes stoppet i begyndelsen af 2010 og de sidste par måneder har der været en stigning i antallet af påbegyndte boliger (jf. figur 2).

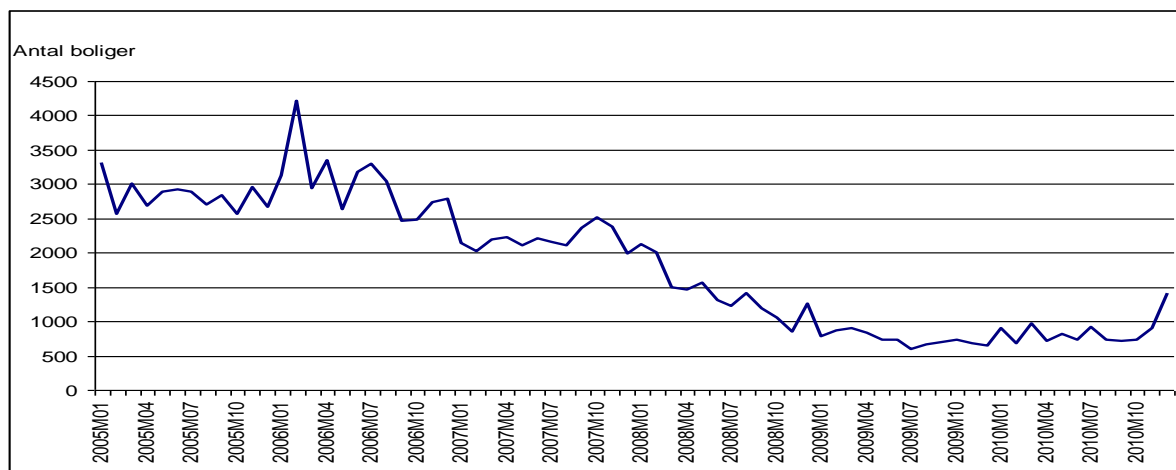
Der er i 2011 udsigt til en kraftig vækst i det almene boligbyggeri. Siden 2002, hvor antallet af tilsagn senest toppede med 14.215 boliger, har der været en nedgang i kommunale tilsagn til alment byggeri. I 2007 blev der eksempelvis kun givet 183 tilsagn. I 2009 vendte det for alvor med 4.112 tilsagn, og tilsagnet i 2010 på 16.664 nye almene boliger er det største, der er givet i mere end 30 år. I 2009 og 2010 har kommunernes andel af grundkapitalen været nedsat

³ Konjunkturindikatorerne tegner et blandet billede, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 8. februar

⁴ Konjunkturindikatorerne tegner et blandet billede, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 8. februar

fra 14 til 7 pct. Der er ingen tvivl om, at der er en vis ketchupeffekt i kommunernes velvillighed i forhold til at give tilsagn i 2010, mens det stadig er billigt for dem.⁵

Figur 2. Påbegyndt boligbyggeri

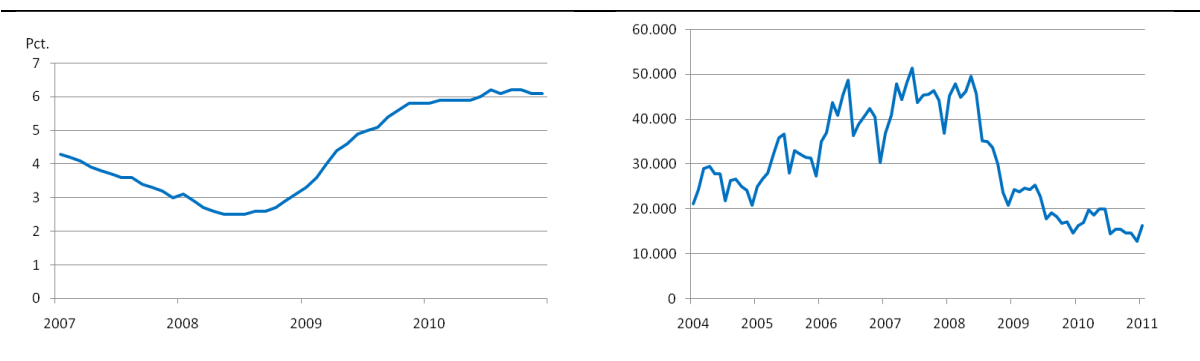

Kilde: Danmarks Statistik

Arbejdsmarkedet

Der er flere tegn på, at vendingen på arbejdsmarkedet bliver svag. Bruttoledigheden synes at have stabiliseret sig omkring 6 pct. i 4. kvartal 2010.⁶ Antallet af varslede fyringer ligger lavere end i 2009, men er dog fortsat noget højere end i højkonjunktoren før den økonomiske krise.

Figur 3. Bruttoledighed (venstre) og antal ledige stillinger (højre)

Kilde: Danmarks Statistik og Jobindsats.dk

Antallet af ledige stillinger ligger stadig meget lavt. I forhold til bruttoledige er der ti bruttoledige til hver ledig stilling. Før krisen var der to bruttoledige pr. ledig stilling. De langtidsledige fylder markant mere i arbejdsmarkedsstatistikken end tidligere. I dag udgør de langtidsledige 1/3 af den samlede bruttoledighed. Før krisen var andelen kun 1/5. Det

⁵ Boligen 2 - 2011

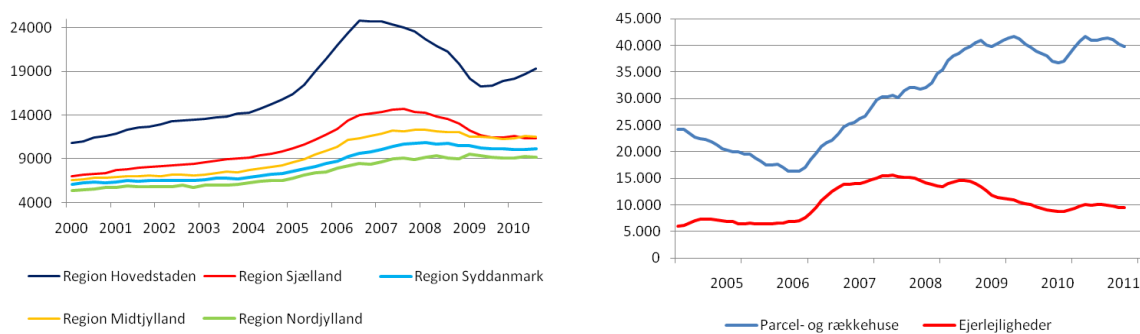
⁶ Arbejdsløsheden har bidt sig fast, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 18. februar 2011

voksende antal langtidsledige er et tegn på, at arbejdsløsheden er ved at bide sig fast på et højt niveau.⁷

Boligmarkedet

Flere indikatorer viser, at boligmarkedet stadig har det svært. Boligpriserne i hovedstadsområdet begyndte at stige i slutningen af 2009, men priserne er stort set uændret i resten af landet. Antallet af handler ligger fortsat relativt lavt. Den manglende omsætning betyder, at udbuddet af boliger til salg ligger på et historisk højt niveau for parcel- og rækkehuse. Liggetiderne er trods et lille fald fortsat på et højt niveau og antallet af tvangsauktioner ligger også på et højt niveau. De meget lave renter og et opsparet flyttebehov er sandsynligvis den eneste grund til, at nedturen ikke er fortsat.⁸

Figur 4. Kvadratmeterpris for parcel - og rækkehuse (venstre) og udbud af boliger (højre)

Anm.: Prisen på ejerlejligheder har udviklet sig parallelt med prisudviklingen på huse.

Kilde: Realkreditrådet og realkreditforeningen

Inflation

Det samlede forbrugerprisindeks steg i januar 2,7 pct. i forhold til samme måned sidste år. Måneden før var den tilsvarende årlige stigning 2,8 pct. Siden september 2010 har årsstigningerne ligget på et nogenlunde stabilt niveau og svinget mellem 2,5 pct. og 2,8 pct. De største positive bidrag til forbrugerprisindexets stigning fra januar 2010 til januar 2011 kommer fra husleje, benzin og elektricitet. Det største negative bidrag er fra tøj, sko og personbiler.⁹

Forbrugerprisinflationsen ventes at falde ind i 2011 og – med lidt udsving – at ligge omkring 1¾ pct. i prognoseperioden. Et mindre inflationsbidrag fra blandt andet energi og øvrige varer medvirker til en aftagende inflation i det kommende halve år, mens et øget

⁷ Konjunktur og arbejdsmarked – uge 7, Beskæftigelsesministeriet

⁸ Konjunkturindikatorer tegner et blandet billede, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 8. februar 2011

⁹ Nyt fra Danmarks Statistik, nr. 65, 10. februar 2011

inflationsbidrag fra fødevarer er med til at løfte inflationen fra midten af 2011 til midten af 2012. Et fortsat lavt kapacitetspres medvirker til at holde inflationen nede, herunder som følge af fald i enhedslønomkostningerne.¹⁰

Renternes udvikling

Kronen har i de seneste måneder ligget stabilt over for euroen. Nationalbanken har i efteråret to gange sat foliorenten¹¹ og renten på indskudsbeviser¹² op. Det skete med virkning fra 15. og 29. oktober 2010. Stigningen var begge gange 0,1 procentpoint. Foliorenten var derefter 0,6 pct., mens indskudsbevisrenten var 0,7 pct. Udlånsrenten og diskontoen er fastholdt på henholdsvis 1,05 og 0,75 pct. Rentestigningerne skyldes, at de korte europæiske markedsrenter var steget mere end de tilsvarende danske markedsrenter. Forud for renteændringerne blev den danske krone svækket en smule.¹³

I 2006 og 2007 steg boligejernes renteudgifter hurtigere end indkomsten – en følge af, at både renter og boligpriser steg. Denne tendens fortsatte frem til 2009. I 2010 faldt renteudgifternes andel af indkomsten. Faldet sker som følge af det meget store fald i renten på etårige rentetilpasningslån fra godt 5 pct. ved refinansieringen i 2008 til ca. 2 pct. ved refinansieringen i 2009.¹⁴

Aktuel boligpolitik

I efteråret 2010 vedtog Folketinget en ny boligaftale, der bl.a. betyder følgende:

- Landsbyggefondens nuværende renoveringsramme på 2,640 mio. kr. årligt videreføres i 2013-2016 og herudover forhøjes rammen yderligere med i alt 5 mia. kr. i perioden 2011-2012.
- Der afsættes en ramme på 500 mio. kr. i 2011-2012 til fondens andel af kapitaltilførsel ved nedrivning i udsatte boligområder, og fonden får adgang til at overtage en større andel af finansieringen.
- Der afsættes en ramme på 150 mio. kr. årligt i perioden 2011-2016 til støtte til infrastrukturforbedringer i ghettoområder.

---

¹⁰ Økonomisk Redegørelse – December 2010, Finansministeriet.

¹¹ Foliorenten betegner rentesatsen på de private bankers dag-til-dag indskud på deres konto i Nationalbanken.

¹² Renten på indskudsbeviser angiver den rente de private banker får ved at indsætte penge i Nationalbanken med 7 dages binding.

¹³ Seneste økonomiske og monetære udvikling, 4. kvartal 2010, Nationalbanken

¹⁴ Økonomisk Tema april 2010 – Boligmarkedet og boligejernes økonomi. Økonomi- og erhvervsministeriet

- Rammen til en boligsocial indsats i udsatte områder fortsættes i 2011-2014 med 440 mio. kr. årligt, hvoraf indtil 220 mia. kr. kan medgå til nedsættelse af huslejen.
- Herudover skal Landsbyggefonden som hidtil bidrage med 25. pct. af ydelsesstøtten til nye almene boliger med tilsagn fra 2011-2014.

Debatten om boligaftalen fyldte meget i medierne og bragte for alvor boligpolitikken på dagsordenen. Udfordringen er nu at skabe resultater i praksis og at fastholde offentlighedens interesse for boligpolitik.

Et vigtigt fokusområde i den kommende tid er den boligsociale indsats. Hvis indsatsen i de udsatte boligområderne skal lykkes, så kræver det en bred indsats samt et stærk netværk og samarbejde både lokalt og centralt. Det er afgørende for udviklingen, at beboerne i boligområderne har gode muligheder for uddannelse og beskæftigelse. Samtidig skal der gøres en indsats for at modvirke kriminalitet. I dette arbejde er beboerdemokratiet en hjørnesteen, og der skal sættes lys på det frivillige arbejde, beboerne udfører i boligorganisationernes bestyrelser, ved planlægning af aktiviteter og som frivillige medarbejdere ved de boligsociale projekter. Op til 40-50.000 beboere bidrager med en frivillig indsats i Danmarks almene boliger.

Blandt de politiske partier i Danmark ser vi en vilje til at tackle nogle af de alvorlige udfordringer ude i boligområderne, og vi håber, at den kommende valgkamp også byder på offensive udmeldinger på disse områder, når Danmark går til valg senest i november.